

1st Kalamata Conference «**Climate Change and New Technologies**»
12-13 Μαΐου 20123, Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας
«Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή», Καλαμάτα

Ο ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 11 ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
HAROKOPIO UNIVERSITY

Ρόϊδω Μητούλα

Καθηγήτρια Τμήματος Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

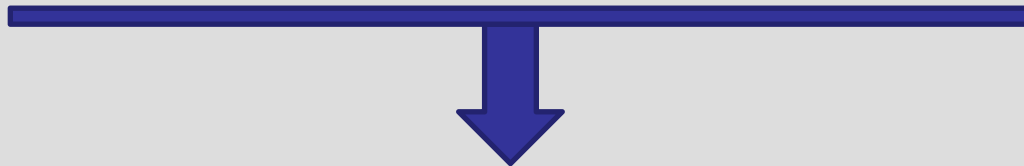
Email: mitoula@hua.gr

Πότε ξεκίνησε ο στόχος για
τη Βιώσιμη Ανάπτυξη;

ΟΗΕ

1. Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ (1972)
2. ΕΚΘΕΣΗ BRUNDTLAND (1987)
3. Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΡΙΟ ΝΤΕ ΤΖΑΝΕΙΡΟ
Local Agenda 21 (1992)
4. Ειδική Σύνοδος των Ηνωμένων Εθνών
για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη
Agenda 2030 (Ψήφισμα 70/1) (2015)

17 Παγκόσμιοι Στόχοι της Βιώσιμης

17 Παγκόσμιοι Στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης

Τί είναι η Βιώσιμη
Ανάπτυξη;

“Βιώσιμη” είναι η ανάπτυξη η οποία ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των σημερινών γενεών, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τις απαιτήσεις των γενεών που θα ακολουθήσουν.

Δηλαδή, είναι η ανάπτυξη αυτή που δεν εξαντλεί τους φυσικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς κ.ά. πόρους, αλλά τους χρησιμοποιεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν και οι επόμενες γενιές.

ΣΤΟΧΟΣ 11: Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες

Υπο-στόχος 11.1

Επαρκή, ασφαλή και οικονομικά προσιτή **στέγαση** και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες

Υπο-στόχος 11.2

Ασφαλές, οικονομικά συμφέρον, προσιτό και βιώσιμο **μεταφορικό σύστημα**

Υπο-στόχος 11.3

Ενίσχυση της **ανθεκτικής βιώσιμης αστικοποίησης και χωρητικότητας**

Υπο-στόχος 11.4

Προστασία της παγκόσμιας **πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς**

Υπο-στόχος 11.5

Μείωση θανάτων και οικονομικών απωλειών που σχετίζονται με τις **φυσικές καταστροφές**

Υπο-στόχος 11.6

Μείωση της **αρνητικής κατά κεφαλήν περιβαλλοντικής επίπτωσης** των πόλεων

Υπο-στόχος 11.7

Ασφαλείς, ανθεκτικοί και εύκολα προσβάσιμοι **πράσινοι και δημόσιοι χώροι**

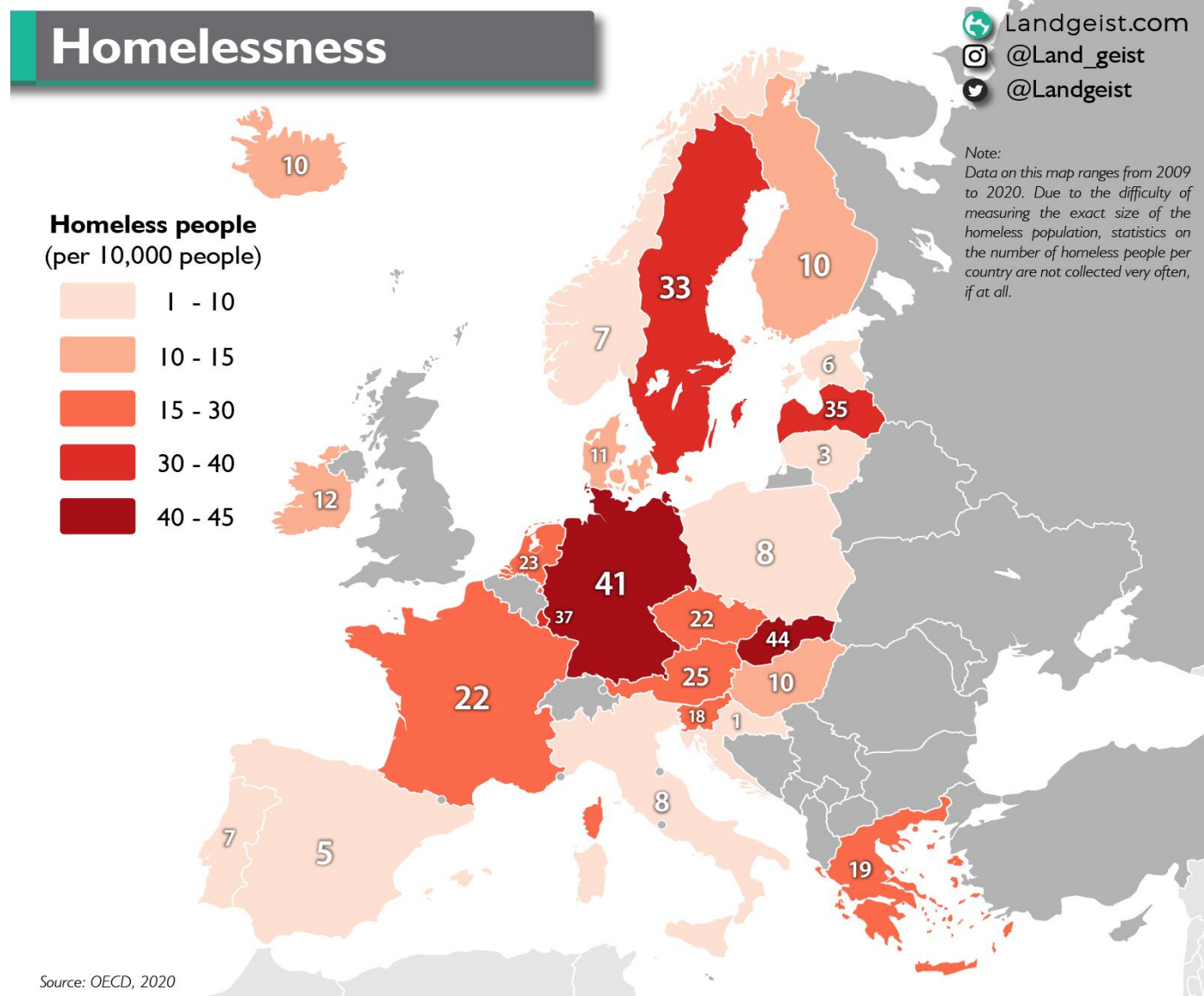

Ποιά είναι η υπάρχουσα
κατάσταση;

- Σήμερα, **3,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι** παγκοσμίως, δηλαδή η μισή ανθρωπότητα, κατοικεί σε πόλεις !
- Μέχρι το **2030, τουλάχιστον το 60%** του παγκόσμιου πληθυσμού θα κατοικεί σε αστικές περιοχές !
- Το **95% της αστικής επέκτασης** που θα συντελεστεί κατά τις επόμενες δεκαετίες θα αφορά στον **αναπτυσσόμενο κόσμο** !
- **828 εκατομμύρια άνθρωποι σήμερα ζουν σε παραγκουπόλεις** ενώ ο αριθμός τους συνεχίζει να αυξάνεται !
- Οι πόλεις του κόσμου καταλαμβάνουν μόλις το **3% του εδάφους της Γης**, είναι όμως υπεύθυνες για το **60-80% της κατανάλωσης ενέργειας** αλλά και για το **75% της εκπομπής αερίων του άνθρακα** !
- Η ταχεία αστικοποίηση ασκεί **πίεση στα αποθέματα γλυκού νερού, στα λύματα, στο περιβάλλον** όπου ζούμε αλλά και στη **δημόσια υγεία** !
- Οι πυκνοκατοικημένες πόλεις μπορούν να επιφέρουν αποτελεσματικά κέρδη και τεχνολογικές καινοτομίες, **μειώνοντας την κατανάλωση πόρων και ενέργειας** !

Υπο-στόχος 11.1

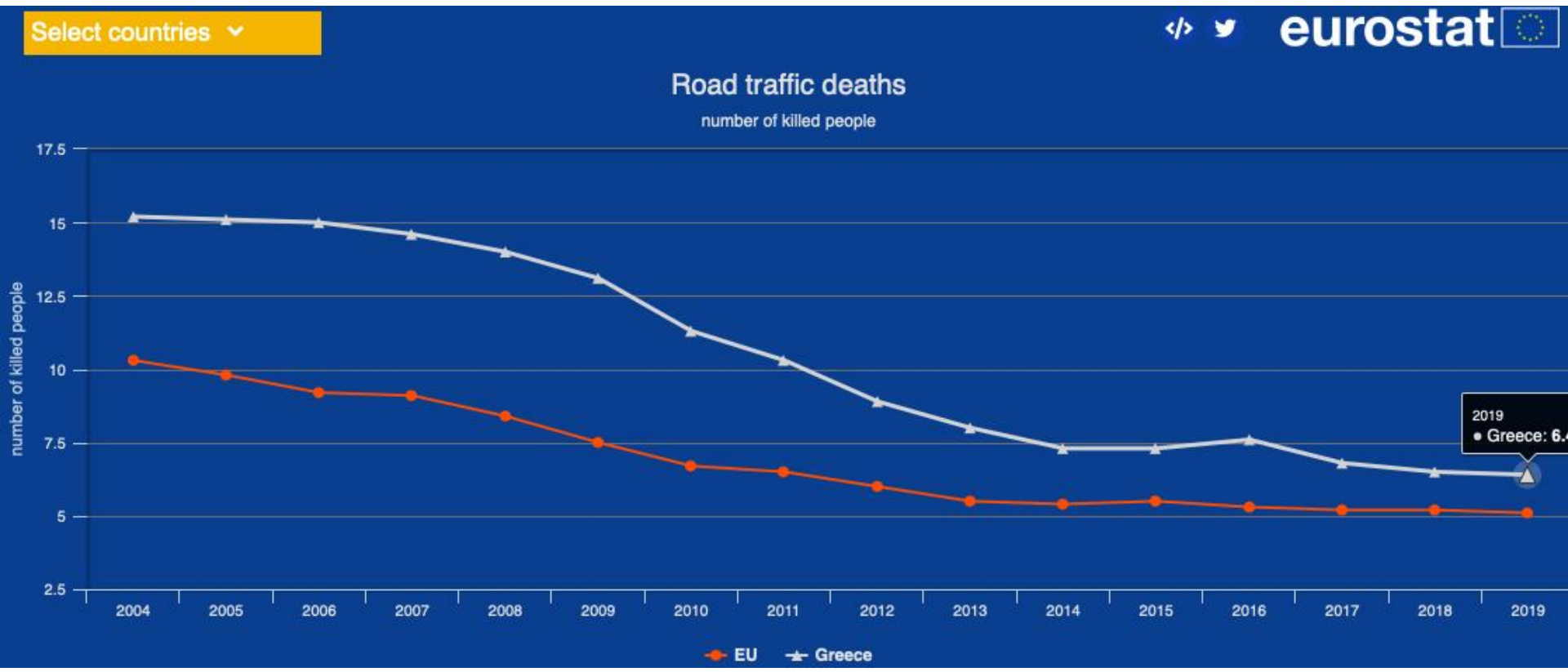
Επαρκής, ασφαλής και οικονομικά προσιτή **στέγαση** και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες

Υπο-στόχος 11.2

Ασφαλές, οικονομικά συμφέρον, προσιτό και βιώσιμο **μεταφορικό σύστημα**

- **Ευρώπη:** 46% έχει ως πρώτη επιλογή τη χρήση ΜΜΕ για τις μετακινήσεις του
- **Ελλάδα:** Μείωση των θανάτων τα τελευταία χρόνια (βελτίωση των μεταφορικών υποδομών)

Υπο-στόχος 11.3

Ενίσχυση **ανθεκτικής βιώσιμης αστικοποίησης και χωρητικότητας**

Υπο-στόχος 11.4

Προστασία της παγκόσμιας **πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς**

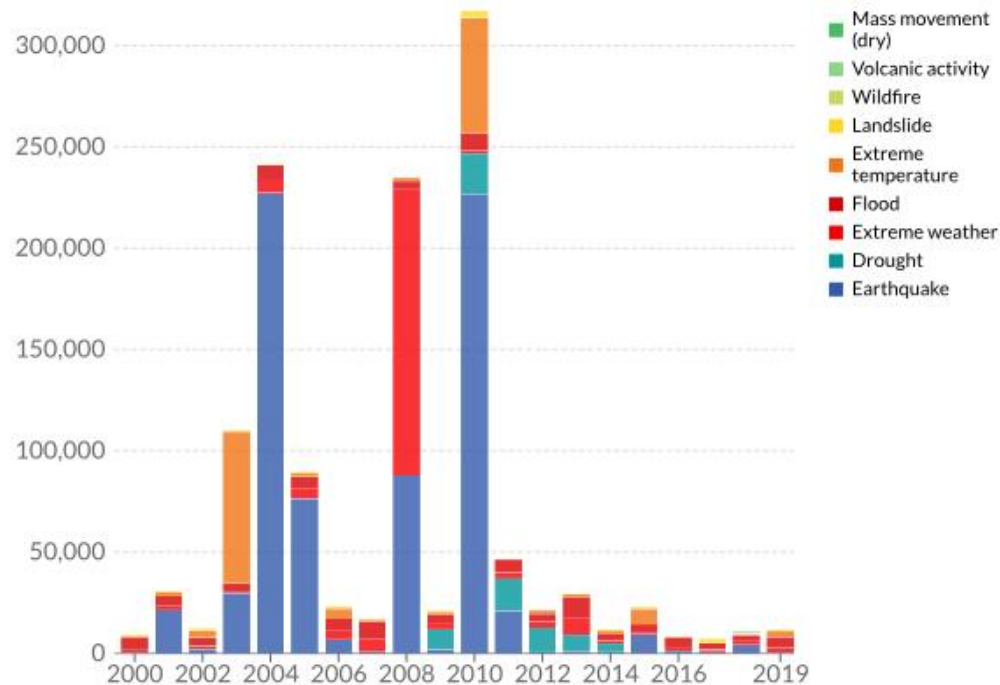
Υπο-στόχος 11.5

Μείωση θανάτων και οικονομικών απωλειών που σχετίζονται με τις
φυσικές καταστροφές

Number of deaths from natural disasters by type, 2000 to 2019

Global estimates of the number of deaths from natural disasters, differentiated by disaster type.

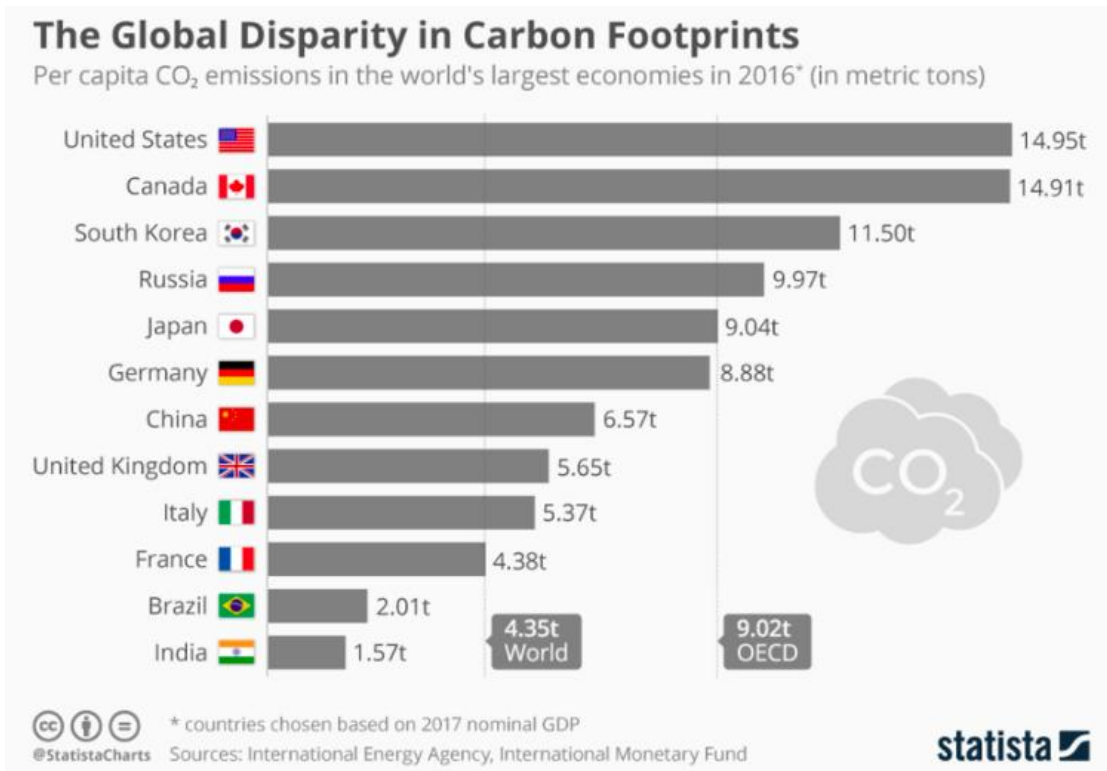

Υπο-στόχος 11.6

Μείωση της **αρνητικής περιβαλλοντικής κατά κεφαλήν επίπτωσης** των πόλεων (ατμοσφαιρικοί ρύποι)

➔ Οι πόλεις καταλαμβάνουν μόλις το 3% του πλανήτη, αλλά είναι οι βασικές υπεύθυνες για την περιβαλλοντική ρύπανσή του.

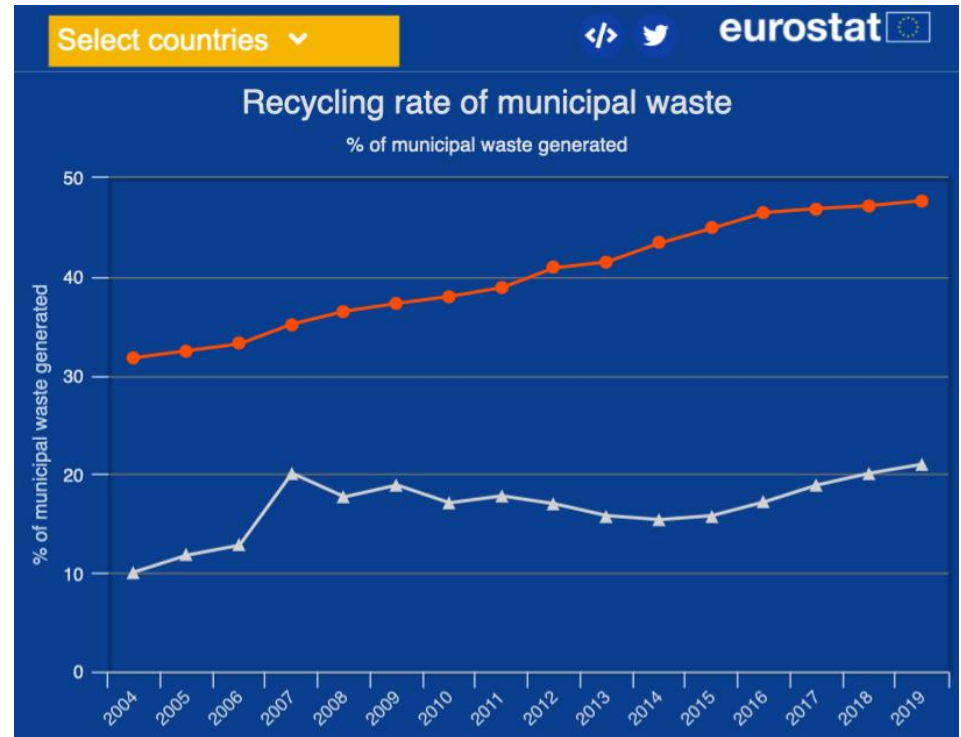
➔ Οι πόλεις των ανεπτυγμένων χωρών εκπέμπουν περισσότερους ρύπους από εκείνες των αναπτυσσόμενων.

Υπο-στόχος 11.6

Μείωση της **αρνητικής περιβαλλοντικής κατά κεφαλήν επίπτωσης** των πόλεων (απορρίμματα)

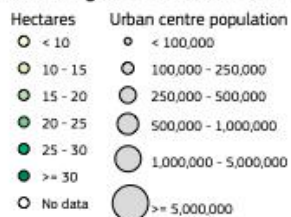
- ➔ Ο μέσος Ευρωπαίος παράγει **5 τόνους** αποβλήτων ετησίως:
 - το **38%** ανακυκλώνεται
 - το **62%** καταλήγει σε ΧΥΤΑ
- ➔ Η διαχείριση απορριμμάτων στην Ελλάδα δεν είναι ομοιογενής

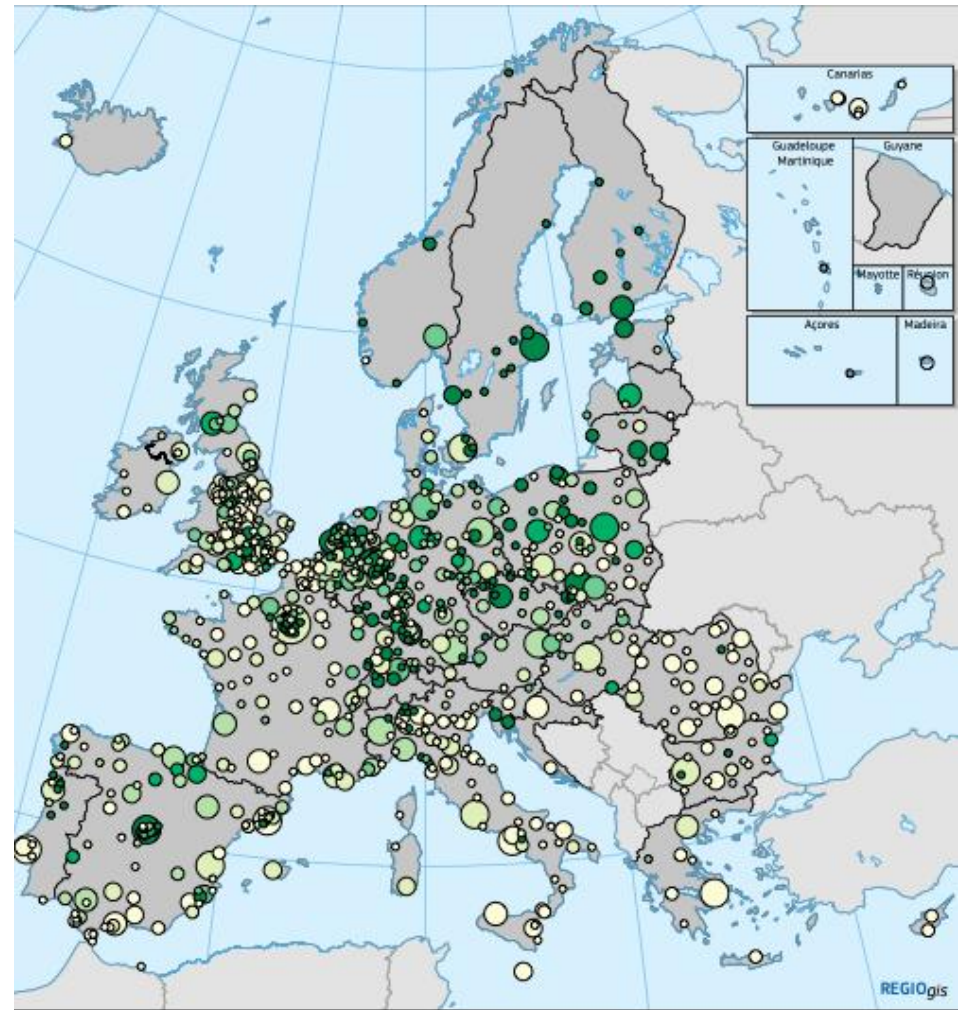
Υπο-στόχος 11.7

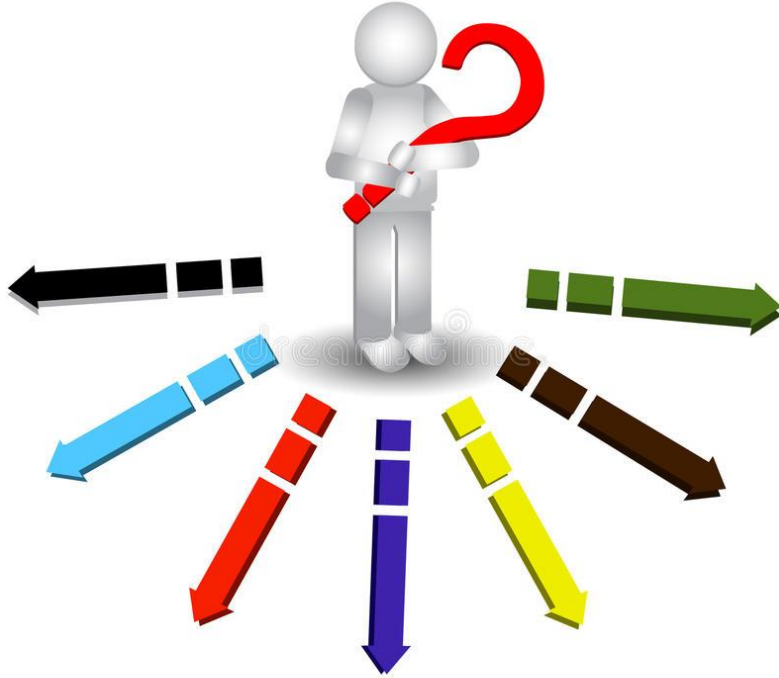
Ασφαλείς, ανθεκτικοί και εύκολα προσβάσιμοι **πράσινοι και δημόσιοι χώροι**

Access to green urban areas in cities, 2012

Population-weighted median area of green urban areas and forests that can be reached within 10 minutes' walking time.
Sources: Copernicus Urban Atlas, NSIs, TomTom, REGIO-GIS

Ποιά είναι η πολιτική της
Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις
πόλεις;

Η Ε.Ε. προωθεί τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

... την ανάπτυξη που ανταποκρίνεται
στις απαιτήσεις των σημερινών
γενεών, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο
τις γενεές που θα ακολουθήσουν

με μέσα όπως :

νομοθεσία

χρηματοδότηση

προγράμματα

δράσεις

Δίκτυα Μεταφορών

Δίκτυα Ενέργειας

**Νέες Τεχνολογίες
στις τηλεπικοινωνίες
και την Πληροφορική**

Ανάπτυξη Τεχνολογίας

**Δημιουργία Θέσεων Εργασίας
– Στήριξη Επιχειρήσεων**

Προστασία Περιβάλλοντος

**Προστασία Πολιτιστικής
Κληρονομιάς - Στήριξη Τουρισμού**

Αγροτική Ανάπτυξη

Το θεσμικό πλαίσιο της
Ελλάδας προωθεί τη
βιώσιμη ανάπτυξη των
πόλεων ?

Ναι! Το Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο προστατεύει πλέον τη φυσιογνωμία των πόλεων και προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξή τους

1828 – 1923

περίοδος φτωχή
σε γενικές
πολεοδομικές
διατάξεις

Μεμονωμένα Σχέδια
Πόλεων

Αθήνα (1930)
Πάτρα (1828)
Ναύπλιο (1834)
κ.ά

1923 – 1975

ο πρώτος πολεοδομικός
νόμος της χώρας «περί
Σχεδίων Πόλεων, Κωμών
& Συνοικισμών του κράτους
& οικοδομής αυτών

- ανάπτυξη της βιομηχανίας
- εισροή στα αστικά κέντρα
- εμπορευματοποίηση γης
- αυθαίρετη δόμηση
- Ν.3741 «Περί οριζοντίου ιδιοκτησίας (αντιπαροχή)
- ΓΟΚ/22 (θέση κτιρίου εντός οικοπέδου, όροι δόμησης, ύψος κτιρίου, όροφοι κ.ά.)
- 1935- νομιμοποιούνται τα αυθαίρετα κτίσματα
- ΓΟΚ/55 (ποσοτική παραγωγή του χώρου)
- ΓΟΚ/73 (αύξηση συντελεστή δόμησης)

1975 - σήμερα

Σύνταγμα '75 (άρθρο 24)
προστασία περιβάλλοντος (φυσικού οικιστικού, πολιτιστικού), 2 στάδια σχεδιασμών (χωροταξικός, πολεοδομικός), υπό αναμόρφωση περιοχές

- Ν.1650/86 «για την προστασία του περιβάλλοντος
- Ν.1032/80- Ίδρυση του Υπ.Χωροταξίας Οικισμού & Περιβάλλοντος. Μεταγενέστερα ενσωματώνεται και το Υπ. Δημοσίων Έργων
- Ν.947/79 «περί οικιστικών περιοχών»
- Ν.1337/83, νέος οικιστικός νόμος. Εισάγονται διατάξεις που προστατεύουν την αισθητική της πόλης
- ΓΟΚ/85 (καθιερώνει κάποιες μορφές ανάπτυξης)
- Ν.1515/85, 1561/85, Ρυθμιστικό Σχέδιο & Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος (Αθήνα, Θεσσαλονίκη)
- **Ν.2508/97 «Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη των πόλεων και Οικισμών της χώρας**

και τι άλλο θα πρέπει να
πράξουμε στο μέλλον ?

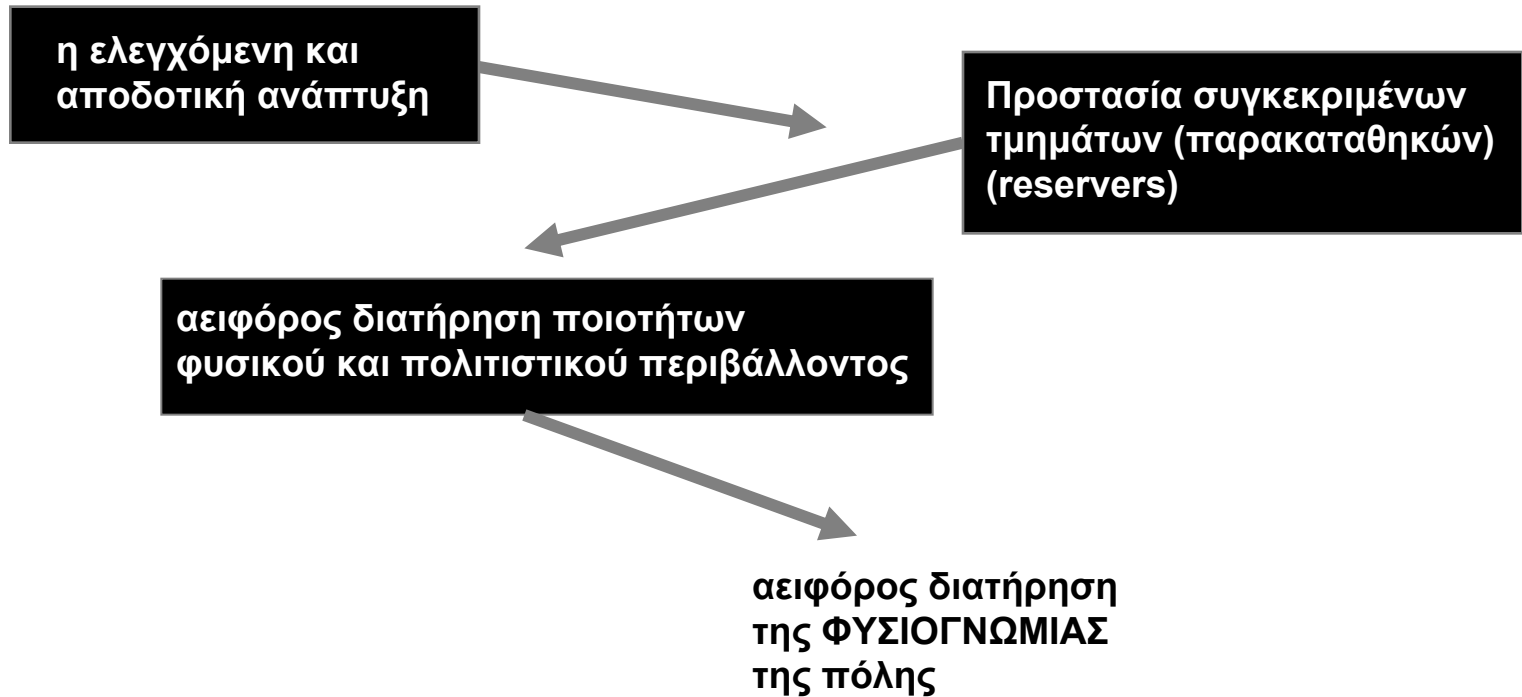

Παρακολούθηση της ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

- Συνεχής εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας**
 - ολόκληρης της πόλης
 - τμημάτων αυτής (οικισμών, γειτονιών κ.ά.)
- Σεβασμός στην κλίμακα (ηπιότητα παρέμβασης)**
- Συνεχής υπολογισμός των φυσικών πόρων, της διαθεσιμότητας των εξοπλισμών και κελυφών κ.ά.**
- Εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας σε ψυχολογικό και ιδεολογικό επίπεδο**

**Προστασία των
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ και της ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ**

Με τη συναίνεση των κατοίκων θα πρέπει να αποφασιστεί:

Προστασία της ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

- **Ανάδειξη και αξιοποίηση της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς και του μνημειακού πλούτου των πόλεων**
- **Κήρυξη «Ιστορικών Τόπων» των παλαιών οικισμών στα κέντρα των πόλων βάσει παλαιότερων αεροφωτογραφιών**

Ενίσχυση της ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εξασφάλιση συγκοινωνίας με συνδυασμό πολλαπλών μέσων:

- μετρό
- τραμ
- λεωφορεία
- κ.ά.

Προβλεψιμότητα των ΚΙΝΔΥΝΩΝ

**πχ. οι παράκτιες πόλεις είναι
εκτεθειμένες σε παλιρροϊκά κύματα**

Τον 18 αιώνα ο Κούλουμπος δημιούργησε τσουνάμι ύψους 27 μ.
Το 1956 ο σεισμός της Σαντορίνης δημιούργησε παλιρροϊκό κύμα ύψους 3 μ.

**Προτείνεται αποφυγή κατασκευής σημαντικών
έργων υποδομής στην παράκτια ζώνη**

με αυτό:

- Υπάρχει προστασία από σεισμικά φαινόμενα
- Προστατεύεται η εναπομένουσα ελεύθερη γη

**Προστασία της
ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ**

- Όνομα
- Γεωγραφική θέση
- Γεωφυσικός της προσδιορισμός - οι φυσικοί πόροι (η πανίδα, η χλωρίδα, οι γαλάζιες επιφάνειες, οι φαιές επιφάνειες, η ατμόσφαιρα, η κλιματική κατάσταση)
- Πολιτισμική κληρονομιά της πόλης (τα ήθη & έθιμα, οι μύθοι, η κουλτούρα, οι τοπική ενδυμασία, τα φαγητά, τα τραγούδια, ο τρόπος έκφρασης των κατοίκων, η τοπιολαλιά)
- Η αρχιτεκτονική κληρονομιά της πόλης (σημαντικά και αντιπροσωπευτικά κτήρια, τρόπος δόμησης των κτιρίων, τεχνοτροπίες)
- Ο περιβάλλοντας χώρος της πόλης
- Τα ανθρωπογενή στοιχεία (πολεοδομικός σχεδιασμός, υποδομές, δημογραφικά χαρακτηριστικά, απασχόληση, ανεργία, κ.ά.)
- Πυκνωτές φυσιογνωμίας, τοπόσημα της πόλης
- Σημαντικές – εξέχουσες προσωπικότητες της πόλης
- Το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί η πόλη

Συνεπώς,
προστατεύοντας τη
φυσιογνωμία των πόλεων
προωθούμε και τη
βιώσιμη ανάπτυξή τους ?

Ναι !

Γιατί ο γενικότερος στόχος για **Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη** και οι πολιτικές και δράσεις

περιλαμβάνουν την προστασία του συνόλου των δραστηριοτήτων και κάθε κοινωνική και φυσική πραγματικότητα από το **περιβάλλον** και την **οικονομία**, μέχρι την **πολιτιστική κληρονομιά**

δηλαδή

στοιχεία που καθορίζουν τη **φυσιογνωμία μιας πόλης**

- ανθρώπινη αλυσίδα
- παραδοσιακές ασχολίες
- οικονομικο-κοινωνικά δεδομένα
- πολεοδομικά δεδομένα
- φυσικό περιβάλλον
- αρχιτεκτονική κληρονομιά
- πολιτισμός
- κ.ά

Τι μπορώ ΕΓΩ να κάνω για την
επιτυχία του 11ου Στόχου της
Βιώσιμης Ανάπτυξης;

δηλαδή για τη βιώσιμη
ανάπτυξη των πόλεων?

Μπορώ για παράδειγμα να :

- ➔ Μετακινούμαι με οικολογικό τρόπο στην πόλη.
- ➔ Βοηθώ στη δενδροφύτευση καμμένων περιοχών, στην αναδάσωση και στην ενίσχυση του αστικού πρασίνου.
- ➔ Δημιουργώ πράσινες στέγες και κάθετους κήπους στην οικία μου, ή στην επιχείρησή μου, εφόσον αυτό είναι δυνατό (ταρατσόκηποι, μπαλκόνια κ.ά.).
- ➔ Κάνω κομποστοποίηση στο σπίτι, εφόσον έχω τη δυνατότητα, από τα απόβλητα τροφίμων, τα οποία μετατρέπονται με ειδικούς κάδους κομποστοποίησης σε πλούσιο φυσικό λίπασμα, το οποίο μετά μπορεί να χρησιμοποιηθεί στους κήπους του νοικοκυριού μου.
- ➔ Δημιουργώ οικολογικό νοικοκυριό χρησιμοποιώντας τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (εγκατάσταση φωτοβολταϊκών, ηλιακών θερμοσίφωνων κ.ά.).
- ➔ Διαθέτω ακίνητα που δεν χρησιμοποιώ για φιλοξενία ατόμων που δεν έχουν πρόσβαση σε ασφαλή στέγη. Η διάθεσή τους με μηδενικό ή πολύ μικρό αντίτιμο θα έλυνε δύο προβλήματα: πρώτον την αποσυμφόρηση των αστικών κέντρων από τα μεταναστευτικά κύματα και δεύτερον την εξασφάλιση στέγης σε άτομα που έχουν ανάγκη.
- ➔ Παρακολουθώ σεμινάρια Πολιτικής Προστασίας για πρώτες βοήθειες σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών.

Επίσης,

Είναι πολύ σημαντικές :

- οι **ενέργειες**
- οι **πράξεις**
- τα **λόγια** μας,

τα οποία μπορούν να επηρεάσουν
και τους άλλους να συμπεριφερθούν
με τον ίδιο τρόπο!

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Ροΐδω Μητούλα
mitoula@hua.gr